

Stichting Behoud de Zak van Zuid-Beveland

secretariaat: BZZB
Van der Poest Clementstraat 7
4443 AL Nisse
tel: 0113-64 95 36
e-mail: bzzb@hetnet.nl

Aan : de minister van Infrastructuur en Waterstaat en
de minister van Klimaat en Groene Groei.

Datum: 1 oktober 2024

Onderwerp: **Zienswijze MER wijziging kernenergiewet voor verlenging levensduur kerncentrale Borssele.**

Geachte ministers,

Hierbij dienen wij, stichting Behoud Zak van Zuid Beveland- BZZB- , een zienswijze in op het ontwerp-wetsvoorstel en het milieueffectrapport die het mogelijk moeten maken om de kerncentrale Borssele langer open te houden.

Onjuiste besluitvorming

De BZZB is ongelukkig met het verlangen de levensduur van de kerncentrale Borssele opnieuw te verlengen. Wat is een procedure doorlopen en zorgvuldige besluitvorming waard als 'voortschrijdend inzicht' het genomen besluit om zeep helpt in gevoelige materie als het in bedrijf houden van een oude kerncentrale. De burger participeert zo naar onzekerheid. Onderbouwing met betrekking tot kosten/baten en noodzaak ontbreekt of overtuigt ons niet. Wij begrijpen niet dat bij de voorbereiding van de besluitvorming over een eventuele levensduurverlenging van de kerncentrale Borssele het primaat ligt bij herziening van de wet en niet bij een onderzoek naar de technische haalbaarheid en de milieugevolgen van het voornemen. Dit leidt a priori tot een ondeugdelijk besluit.

Hiermee volgt u niet het advies van de commissie MER van 12 oktober 2023.

In dit advies wordt om een omgekeerde volgorde van besluitvorming gevraagd, zie pag. 2 bovenaan, ook al neemt de uitvoering van deze technische onderzoeken een lange tijd in beslag. Deze onderzoeken zijn ook nodig om een onderbouwde uitspraak te kunnen doen over de termijn waarvoor een verlenging in de wet wordt opgenomen. Deze ontbreekt nu. Wij dringen er dan ook met klem op aan om advies van de commissie MER op te volgen zodat een verantwoorde en houdbare besluitvorming wordt gegarandeerd en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in acht worden genomen. Een termijn van ruim 8 jaar tot de thans vastgestelde sluitingsdatum van de kerncentrale biedt tijd om de procedure volgens advies te laten verlopen.

We worden nu geconfronteerd met een doolhof van procedures. Daarmee wordt het Verdrag van Aarhus met de voeten getreden. Wij staan erop dat u dit Verdrag respecteert en naleeft.

Onderzoek naar de technische haalbaarheid

Vooraf het onderzoek naar de technische haalbaarheid van de levensduurverlenging is cruciaal:

De KCB is ontworpen in de jaren 60 voor een levensduur van 40 jaar en niet voor een tijdsperiode van 50 tot 80 jaar zoals nu wordt beoogd. Er zijn in de wereld echter geen kerncentrales die meer dan 55 jaar in bedrijf zijn. De conditie van het reactorvat is een grote factor die de levensduur van de centrale bepaalt. Vervanging zal leiden tot grote financiële en milieutechnische consequenties.

In de technische onderzoeken zullen ons inziens alle relevante bedrijfsstoringen van de KCB vanaf 1980 in beschouwing moeten worden genomen om een scherp risicoprofiel voor een eventuele levensduurverlenging na 2033 te kunnen opstellen. Reeds 457 bedrijfsstoringen tot eind 2022 zijn gemeld, waarbij regelmatig uitval van belangrijke veiligheidsvoorzieningen blijkt uit overzichten! U zult de technische onderzoeken bij EPZ moeten afwachten of deze duidelijk maken dat de KCB veilig open kan blijven.

Inzicht in stroomvraag en duurzame energiemix

Wij vinden ook dat de onderzoeken die nodig zijn voor een zorgvuldige besluitvorming inzicht moeten geven in de te verwachten duurzame energiemix van 2050. Daarenboven dienen deze ook inzicht in te geven in de elektriciteitsvraag in 2050 van de diverse sectoren. Duidelijk moet worden uit cijfers of en zo ja welk aandeel kernenergie daarin dient te vervullen. En dat is een logisch verzoek, zeker ook gezien de opstelling van EPZ in het onderhavige dossier. Op 9 dec.2022 gaf EPZ aan “ de verlengde bedrijfsvoering met de huidige kerncentrale een brug is naar de ingebruikname van twee nieuwe kerncentrales in Borssele.”

Milieu-impact

De MER is onvolledig m.b.t. de milieu-impact doordat het proces dat uiteindelijk leidt tot een splijtstofstaaf niet is meegenomen. De milieu-impact van delving, verrijking, opwerking, verglazing en opslag blijft buiten beschouwing. Ook ontmanteling verdient aandacht en inzicht.

Implicaties van de Ruslandsancties

Ook de rol van Rusland in het geheel van de splijtstofcyclus wordt verzwegen. We lezen niets over het huidige sanctiebeleid ten aanzien van Rusland. Heeft dit beleid dan geen gevolgen voor de import, verrijking, verwerking en afvoer van uranium? Rusland heeft een belangrijke positie binnen deze keten. We vinden dat import van Russisch materiaal niet getolereerd kan worden. Hierover dienen de ministers eveneens uitspraken te doen.

Nucleair afval

Wij vinden dat er onvoldoende aandacht in de MER is voor het nucleaire afval. Zonder uitzicht op een eindberging en de naar schatting oplopende kosten hiervan schuiven we de rekening naar toekomstige generaties. Dit is in strijd met het principe van “ de vervuiler betaalt”. De weg van het hoog-radioactief tot eindberging is evenmin zeker en niet helder. Het ontstaan, verwerken, en opslaan van verarmd uranium en van laag - en middelradioactief afval worden buiten beschouwing gelaten.

Kernenergie past niet in een circulaire economie.

Waarom geen sluiting van huidige centrale om tegemoet te komen aan de doelstelling van Circulaire Economie in 2050? (Voornemen vanaf 2016 en geprolongeerd 2023-2030 door staatssecretaris Heijnen) Uranium is geen circulaire grondstof.

Hoe past voortzetting van huidige KCB in dit streven naar circulaire economie? Er wordt niets over vermeld in de huidige voorstellen en MER. De KCB heeft al aangegeven voorrang

te wensen op het (overvolle) stroomnet en een energieprijis/ vergoeding die uitkomt voor de KCB . Wij vrezen verdringing van meer duurzame, circulaire en goedkopere energiebronnen.

Ontbreken van context

Wij missen de context van alle grote nieuwe energieprojecten welke deels al gestart zijn en welke gepland staan voor de toekomst.

Effecten op het ecosysteem

Uit de MER-fase I blijkt dat meerdere activiteiten van de KCB een relatief hoge druk uitoefenen op het ecosysteem van de Westerschelde. Het gaat dan om het onttrekken en lozen van koelwater, stikstofdepositie, en de emissie van diverse verontreinigingen. In de MER-fase 2 zullen alle aspecten die een werkelijke en potentiële druk op het watersysteem uitoefenen uitputtend moeten worden benoemd. Daarnaast zal van ieder afzonderlijk aspect kwantitatief de specifieke druk op het ecosysteem van de Westerschelde dienen te worden weergegeven, evenals de cumulatieve effecten van aspecten die een negatieve impact hebben op het systeem. Daarbij zullen deze afzonderlijke en cumulatieve aspecten moeten worden onderzocht zowel in de situatie dat de kerncentrale sluit als in het geval deze open blijft. Zodoende kan het uiteindelijke besluit worden gelegitimeerd, waarbij als uitgangspunt geldt: het ecosysteem van de Schelde moet in een gezonde staat van instandhouding verkeren.

Natura 2000 gebied

De bescherming van het ecosysteem van de Westerschelde, een Natura-2000-gebied, wordt geborgd door enkele zwaarwegende, nationale en internationale wetten en regelingen. Zo stelt de Kaderrichtlijn water dat de toestand van het Westerscheldewater er niet op achteruit mag gaan. Die toestand is de voorbije jaren niet aanwijsbaar verbeterd. In de Kaderrichtlijn staat dat als in 2027 de milieudoelstellingen voor het watersysteem niet zijn verbeterd, EU-lidstaten, in dit geval Nederland, de toestand met adequate maatregelen moeten verbeteren. Daarbij dient rekening te worden gehouden met alle gebruiksfuncties, die direct maar ook indirect het ecosysteem negatief beïnvloeden. Dus ook de negatieve invloed van de KCB dient scherp inzichtelijk te worden gemaakt. Een kosten-batenanalyse in de Fase 2-MER zal duidelijk moeten maken welke keuze voor kosteneffectieve maatregelen ter verbetering van de kwaliteit van het Westerscheldewater door het al dan niet continueren van de KCB gemaakt moeten worden. Tevens zal in de tweede fase MER helder dienen te worden gemaakt hoe continuering van de KCB zich verhoudt tot de nationale en internationale stroomgebiedbeheerplannen voor de Schelde. Bij dit onderzoeksproces zullen het regionale ambtelijke overleg, het regionaal bestuurlijk overleg en de Internationale Schelde Commissie moeten worden betrokken.

Een tweede hoge wettelijke bescherming voor de Schelde vormt de Europese Natura-2000 richtlijn. Het doel daarvan is het in topconditie brengen en houden van het watersysteem. Daartoe is voor de Schelde een beheerplan met instandhoudingsdoelstellingen van alle niet verwaarloosbare soorten en habitats opgesteld door de Provincie Zeeland. Die beschermde soorten en habitats mogen niet verder achteruit gaan. Uit de MER-fase I blijkt dat verschillende soorten en habitats in een slechte staat verkeren. Alle activiteiten van de KCB die in bedrijf blijft en welke niet bijdragen aan het in gezonde conditie brengen van de Schelde, dienen in Fase 2 MER te worden benoemd en de impact ervan te worden gemeten

waarbij sluiting en continuering dienen te worden vergeleken. Is sprake van een betekenisvolle nadelige invloed van continuering van de KCB op soorten en habitats en zijn daarmee een gezonde biodiversiteit en een de economische activiteit in dit geval de KCB niet met elkaar te verzoenen, dan moet sluiting van de KCB overwogen kunnen worden.

Wij verzoeken u beleefd, maar met aandrang, onze aandachtspunten in deze zienswijze ter harte te nemen.

Hoogachtend,

Maatje van der Stel

Secretaris Stichting Behoud de Zak van Zuid-Beveland